

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cf. regulamentului de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de Publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei**Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Bezbojnicii au glăsuț

(+). Cu prilejul zilei de 1 Mai c., asociația Bezbojnicilor (= Celor fără Dumnezeu) din Bolșevicia s'a îndreptat cu un cuvânt de lămurire și îndrumare, prin Radio-Moscova, către toți tovarășii de idei și de făptuire din Sovietia și din lumea întreagă. Pornit din adâncuri de ură satanică și vulgar, în formă, până la abjecție, această răbufnire imundă împoasă vulcanic pe Sf. Părinte dela Roma, pe care cărdășia bezbojnică ce avea până deunăzi în fruntea sa chiar pe Stalin, îl prezintă, celor ce vreau să-i creadă, ca fiind Inamicul No. 1 al poporului rus și a tuturor popoarelor de sub soare. Drept urmare a insinuației acesteia nici că putea fi altceva decât îndemnul la luptă împotriva Papei până în pânzele albe și pe toate liniile.

Iesirea dela Moscova scârbește prin jonicia ei orice suflet cinstit. Dar nu surprinde pe nimeni. Nici pe cei de reacredință cari, împotriva convingerii lor intime, arătau Sf. Scaun ca fiind întru câțva prietin cărmuirii bolșevice de acum și, mai mult ori mai puțin, chiar bine văzut de aceasta. De fapt se știa că urmașul vârhovnicului Petre la fel cu Corifeul de odinioară, nu se va împăca niciodată cu nedreptatea și neadevărul, oricine i-ăr cere, ori ar încerca să-l silească la așa ceva. Toată lumea de bun simț cunoaște și recunoaște acest lucru. Așa cum îl vedem pe d. Pamfil Șeicaru făcând în primaticolul: Bezbojnicii și Bezmeticii, din Curentul (6. V. 43), unde, între altele, cetim:

„Nimic mai firesc. Când încercările unor emisari ai Sovietelor n'au izbutit să clinească Roma catolică din linia fixată față de Rusia sovietică, era firesc să fie denunțat Suveranul Pontif ca inamicul No. 1 al bolșevismului. Cine ar putea să spună că Stalin și banda lui de „Bezbojnici“ nu au dreptate atunci când se întoarce cu atâta ură împotriva domnatoarei forțe spirituale a Suveranului Pontif, care nu concepe nici un fel de tranzacție cu regimul crimei, cu regimul negației drepturilor omului. Intre concepția spirituală a istoriei și concepția materialistă a istoriei este o prăpastie și catolicismul nu cunoaște acomodări, nu trivializează primatul spiritualului în oportunități vremelnice. Vaticanul reprezintă permanentul, ideea de continuitate care străbate tălăzuirile istoriei, și în această vastă dezorientare, în tragica învălmășală de pasiuni, Suveranul Pontif caută cu sufletul îndurerat linia posibilă a universalei regăsiri creștine. Nu vede frontiere teritoriale, vede frontiere spirituale, linia de demarcație între umanitate și asasinia ei negație“.

Vor fi fost și prin părțile noastre bezmetici, cari să primească de bani buni povestea perfidă cu simpatia dintre Kremlin și Vatican. Proclamația bezbojnică din 1 Mai c. e de nădăjduit că i-a desmetecit deplin, arătându-le în chip neîndolnic și acestora Forța pe care și-o știu potrivnică bolșevicii, ca și toți cei fără Dumnezeu, și pe care ar vrea s'o știe strivită, ca să nu mai atârne asupra capului lor ca singura sabie a lui Damocle de care se tem cu adevărat.

Hristos primăvara sufletelor

de prof. AUREL LELUȚIU

Omul e așezat în lume, în cosmos, ca o ființă înrădăcinată în pământ, dar cu tendințe și nostalgii de cer. Deși compus din materie și spirit, din cer și lut, totuși omul e o entitate unitară. În el trăesc strâns unite, și cu influență reciprocă, două lumi. Lumea din afară, natura înconjurătoare cu armonia sau dramatismul ei lucrează asupra sufletului prin mijlocirea trupului omenesc, și invers, energia sufletească se restrânge și influențează asupra firii și asupra istoriei.

*

Odată cu sosirea primăverii, cu trezirea la o nouă viață a lumii exterioare, un curent de înviorare, un fior de renaștere svâcnește primăvăratic și în vinele noastre și în fibrele cele mai intime ale ființei noastre spirituale. Primăvara dinafară parcă vrea să pătrundă înlăuntrul nostru. Glasul ei așteaptă un ecou, un răsunset în inimile noastre.

Afară, lumina și căldura soarelui au desghețat și desmorțit totul. Gerul a trecut, natura s'a trezit și a înflorit. Iar noi? „Dece nu înflorim și noi cu fiecare primăvară?“ (Vlahuță). — Există și o primăvară a sufletelor. Hristos Supremul Artist, care lucrează în Biserica sa prin iubire, cunoscând pe deplin intimitatea armonioasă a firii noastre în contactul ei cu lumea înconjurătoare, astfel a dăltuit, în blocul de granit al vremii, coroana sărbătorilor sale, încât primăverii din afară, care e opera Lui (căci „toate printr'insul s'au făcut“), să-i corespundă an de an și o primăvară lăuntrică, o primăvară a sufletelor. În ce constă această primăvară? — Răspunsul îl găsim într'un minunat tropar din Pentecostar: „Astăzi este primăvara sufletelor, căci Hristos din mormânt ca un soare a strălucit a treia zi, alungând întunecata iarnă a păcatului nostru. Pe Dânsul să-L laudăm, că s'a preamărit“.

Timpu dintre Paști și Rusalii trebuie să fie pentru fiecare suflet creștin o adevărată primăvară spirituală. Invierea lui Isus, care își are o splendidă și firească încununare în sărbătoarea „Inălțării la cer“ și a Rosaliilor, nu e un praznic trecător, căci Hristos, odată înviat, nu mai moare.

Soarele care ne-a luminat atunci, Hristos, care printr'o serioasă Mărturisire și intimă Cuminecare a alungat iarna păcatului nostru, ne mai luminează încă? Ori, poate, razele Lui fericitoare au fost numai ca un fulger în noaptea adâncă a vieții noastre moarte, iar noi ne-am întors din nou în vechea beznă și amorteală, în vechea ruină? Noaptea iarăși și s'a coborât, poate, în suflet și din nou te cuprinde o amară tristețe, un

viu sentiment de însingurare: ești singur cu noaptea și povara păcatului tău...

„Noapte, noapte, iar mă lași singur pe cărări pustii, părăsit aceleiași palide melancolii?“ (Șt. O. Iosif). Dece nu ai pace? Dece te frământă atâtea gânduri cernite, iar viața ta e o agonie prelungită?

— Necazurile vieții, vei răspunde, câștigarea existenței și nostalgia unui cămin părăsit pe alte meleaguri...

„E atâta jale'n casa noastră. Suntem înmormântați în ruinele unei bucurii apuse“.

— Și Isus a fost în mormânt. Dar nu mormântul în care ne așează alții e cel mai îngrozitor, ci acela în care ne așezăm noi înșine!

Cel nevinovat, cel curat, n'a rămas, și nu putea să rămână, în mormânt. Mormântul chiar l-a făcut Invierea mai glorioasă și mai rodnică, pentru că nevinovăția s'a înfrățit cu jertfa iubirii.

Nevinovăția! Aceasta e adevărata față a primăverii. Câtă nevinovăție în ghiocelul ce iese pe coastă, în crinul și'n viorea ce se desfășoară în bătaia soarelui! Câtă nevinovăție în pușorul de găină și'n „pușorul mamei“ cari în primăvara vieții lor simt bucuria de-a trăi!

Câtă nevinovăție, câtă candoare în mielușelul care sburdă prin livadă; dar mai ales, câtă nevinovăție în „Mielușelul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii“!

— Nevinovăția noastră floarea noastră? Floare de hârtie colorată; iar veselia și surâsul nostru, fluture pe mărăgună...

Nevinovăția păstrată, dela Botez, sau recăștigată prin sf. taină a mărturisirii de atâteaori de câteori o pierdem, e prima condiție a Primăverii sufletelor, a sălășluirii lui Hristos în noi.

Nevinovăția: cheazăia ieșirii din mormânt, garanția victoriei depline, balsamul Păcii.

Dar, ca nevinovăția să fie rodnică, trebuie să fie îngemănată cu jertfa iubirii.

Grăuntele de grâu, cât e de curat și nevinovat! Și totuși nu rodește, dacă nu cade în pământ, dacă nu se desface de coaja sa, sub influența căldurii soarelui și a umezelii. La fel nevinovăția noastră, viața noastră dreaptă și nobilă, nu poate fi biruitoare și rodnică decât dacă, sub acțiunea binefăcătoare a harului lui Hristos, soarele divin și Izvorul de apă vie săltătoare în viața de veci, rupem crusta egoismului în care ne închidem ermetic goana după avere și plăceri, chiar pormise, și oferim întreaga noastră viață ca o jertfă de iubire față de Dumnezeu și de aproapele. Iar dacă viața noastră e o înșiruire

de dureri presărată arareori de câte o bucurie senină, să închinăm lui Hristos acest amestec de miere și fiere, îndeosebi cuminecându-ne des cu certitudinea nesdruncinată a bucuriei depline prin Înviere.

*

Trăind astfel cu Primăvara — Hristos în suflete, dinlăuntru, din căminul intimității noastre, — prin misterioasa înrăurire a spiritului asupra firii și asupra istoriei, — vom face să se răsfrângă bucuria învierii și a primăverii sufletești peste toate meleagurile românești, ridicând piatra hotarelor nefirești depe mormântul Țării și învingând minciuna ostașilor puși să ne străjuiască.

Să facem deci din răstimpul dela Paști până la Rosalii o adevărată primăvară pentru sufletele noastre, preamărind pe Hristos în viața noastră personală, familiară, națională și internațională, și să fim siguri că va sosi și praznicul primăverii pentru întreg Neamul.

Primăvara naturii — Primăvara sufleteilor: Hristos — Primăvara neamului. — Să-L așezăm pe Mântuitorul în centrul vieții și preocupărilor noastre, căci numai El ne va mântui de toată nevoia și întristarea.

„Foaia Poporului“ a reinviat. Sărbătoarea Învierii Domnului, deodată cu harurile ei sufletești, ne-a adus și o bucurie cultural-națională. Ne-a sosit, plină de viață nouă, „Foaia Poporului“, modesta făclie de luminare a satelor noastre care acum câțiva ani — la moartea modestului și atât de neobositului muncitor Nic. Bratu — își încetase apariția.

Toți cei cari înțeleg și prețuiesc după cuviință rostul vechilor noastre gazete populare din Ardeal și minunata lor contribuție la ridicarea sufletească a poporului, au avut atunci sincere păreri de rău, pentru că să se bucure acum din toată inima. Ar fi fost păcat de neiertat să se curme o tradiție întărită în o jumătate de veac.

Mulțumirea noastră este cu atât mai mare, că astădată „Foaia Poporului“ apare ca *organ al „Astrei“* culturale. S'a împlinit astfel o veche și îndreptățită dorință a acestei vetre de lu-

mină, de a putea grăi direct și permanent mulțimilor românești în slujba cărora stă dela începuturile sale. În chipul acesta și existența gazetei este asigurată, mai ales că „Astra“ a avut și norocoasa inspirație de a achiziționa, deodată cu foaia, și tipografia în care s'a tipărit în trecut. S'a făcut prin aceasta un pas important pentru viața tuturor publicațiilor „Astrei“, nevoite să apară în trecut în liparnițe străine, în condițiuni apăsătoare.

Sub scutul „Astrei“ și pusă sub direcție spirituală a p. canonic *I. Agârbiceanu*, „Foaia Poporului“ va fi, fără îndoială, un pivot al concepției de viață creștinești și românești, trimițând razele culturii creștine până în cele mai depărtate sate și în colibecele cele mai umile, cum dorește — în calda binecuvântare ce-i trimite — *I. P. S. Sa Valeriu Traian*, administratorul apostolic al Mitropoliei Blajului.

Dorim „Foaiei Poporului“ renăscute viață lungă și multă rodnicie în ogorul românesc.

Paștile în Capitală. Totdeauna slujbele de Paști au atras mulțime de credincioși la bisericile noastre din capitală. Isbeliștea zilelor de azi n'a făcut decât să sporească mult numărul, și să creeze o atmosferă de mai mare înălțare sufletească.

Fenomenul este, de sigur, general. Credem însă că nicăiri el n'a găsit manifestări mai impresionante decât la bisericuțele și capelele noastre din București. Sunt opt la număr; toate însă s'au dovedit mult prea mici pentru mulțimile adunate la cucernică închinare. La trei din ele cel puțin, serviciile sfinte au trebuit să se celebreze sub cerul liber.

Slujba învierii în deosebi va rămâne în amintiri ca o feerie înălțătoare. Indreptându-ți pașii, în tăcerea nopții, spre strada Polonă, de departe auzeai cântările de slavă. De pe toate străzile curgeau râuri-râuri de făclii aprinse spre biserica „Sfântul Vasile“, unde și curtea era cât pe aci să se dovedească neîncăpătoare!

Afluența aceasta arată de o parte că numărul credincioșilor noștri din București crește mereu (avem astăzi mult peste 50.000), iar de

alta parte este un rod al pastorației ce se face acolo. În postul mare s'a lucrat intens la toate parohiile. *P. S. Vasile Aftenie* a predicat apoi, drept pregătire de Paști, exerciții spirituale de o săptămână, în biserica Institutului Notre-Dame, totdeauna arhiplină. Un nou moment de înălțare sufletească a constătit, în fine, consacrarea bisericii din strada Acvila, săvârșită în Dumineca Floriilor. — Frumuseța serviciilor divine din ciclul Paștilor a sporit-o împrejurarea că ele au fost pontificate de *P. S. Vasile Aftenie*, care începând din Joia mare a trecut pe rând la fiecare din bisericile săvârșind una ori alta din sfintele slujbe.

Acest spor de viață religioasă — manifestat atât de elocvent și în evlavie cu care s'au apropiat de masa Domnului mii de credincioși, fără deosebire de clasă socială, foști miniștri și alți mari demnitari stând alături de simpli muncitori și oameni de serviciu — este cât se poate de îmbucurător. În același timp însă el face tot mai simțită vechea rană care ne doare: ne lipsesc în capitală bisericile, și în deosebi una mare, centrală care să poată fi centrul întregii vieți religioase și unde solemnitățile religioase și naționale să se poată desfășura în toată frumuseța lor.

Să sperăm că Domnul va ajuta și Neamul nostru va înțelege să înlesnească și să realizeze acestui just și folositor deziderat al fiilor săi uniți în credință cu Roma, care se jertfesc din plin pe toate fronturile pentru triumful dreptății românești. (*V. Târnaveanu*)

„Dar din dar“

Sunt chestiuni, cari se discută, dar despre cari nu se poate scrie așa și atât de cât se discută. La adăpostul acestui adăvăr s'a pus și autorul articolușului cu titlul de mai sus. Mulți preoți și mireni am discutat despre „pierderile Blajului“, și eu în nepretențioasele mele însemnări am pus atâta, cât am crezut, că e bine să se scrie. A fost o destul de clară manifestare a îngrijorării acelora, cari ținem

FOIȚA „UNIRII“

Din sufletul Blajului

de Teodor Mureșanu*)

Cu puțin înainte de a-și părăsi pentru totdeauna Biserica și Neamul pe care atât de fierbinte le-a iubit, Mitropolitul Blajului, *Alexandru Nicolescu*, ca o ultimă contribuție a nobilului său suflet, a publicat un amplu și foarte instructiv răspuns la ancheta despre o nouă educație a tineretului român. În rezumat, *I. P. S.* a spus următoarele: „Este îndeobște cunoscut, că tânărul trece înainte de a împlini 20 de ani, prin două crize mari, pe care le impune firea: criza pubertății, în care e extrem de expus să cadă pradă plăcerilor nepermise și grav dăunătoare. Apoi de obicei, între 17-20 ani, criza rațiunii numită și criza filosofică, în care mintea vrea să-și desfășoare aripile pe care încă nu au crescut penele științei pentru a se putea orienta singur în lume, dar în care spiritul nu are rezistența necesară, care se va oțeli abia mai târziu prin deprinderea în luptele vieții. In-

trebările pe care, și le pune tânărul, mai ales în epoca aceasta sunt cele mai adânci dintre câte își poate pune omul și cele mai neliniștitoare: ce e viața, de unde e, ce rost are? Ce e lumea, care-i este originea și finalitatea ei? Ce e fericirea? Unde e fericirea?... Întrebările și aspirațiile acestea nu sunt reverii: ele sunt ale omului ca atare, și fiecare din noi e frământat de ele până la moarte, în toate momentele de reculegere, merită deci absolut toată atențiunea. Tânărul aspiră, ca și noi, să aibe o concepție sigură și motivată asupra vieții și asupra lumii, precum și asupra menirii lor, pentru a-și orienta viața în consecință. Tot omul trăește sbuciumul acestei nevoi de metafizică, fiecare după gradul său de cultură. Tăranul își are metafizica sa. Omul cult trebuie s'o aibe cu atât mai vărtos... Mulți dintre educatori n'au o astfel de concepție. Să se facă o anchetă printre dâșii, până sus la Universitate, s'ar vedea cu mirare ce răspunsuri contradictorii s'ar obține. Cum va avea atunci tineretul o concepție de viață?... Avem o școală secundară exclusiv intelectualistă. Ea ne dă niște pachete ambulante de cunoștințe încurcate, care acopere un sbucium interior sortit să rămână în întuneric, în timp ce tocmai lumea interioară trebuie să devină lumină conducătoare de viață. Profesorii nu-și cunosc decât specialitatea, pe care o pretind dela elevi ca dela niște automate,

dela care așteaptă să aibe atâtea aparate digestive câte specialități sunt... Rolul Bisericii în educație a fost redus la servilism, când acela ar trebui să fie altfel apreciat. În fine tineretul trebuie inițiat și cooptat în conducerea destinului neamului. Statul să nu se teamă de tineret și să nu-și arate neîncrederea cu prea deasă intervenție în toate amănuntele... După cum vedem, păreriile învățatului nostru Arhiepiscop, acum mutat alături de marii săi înaintași în Panteonul Blajului, aducând atâtea material de meditație, constituie o strălucită analiză a problemei, dar și un minunat testament educativ pentru neam, cum frumos le-a zis un publicist

* * *

Nici un eveniment din ultimul timp al vieții românești nu poate fi pus alături de bicentenarul Blajului. Serbarea ținută în cadre sobre, austere, în consonanță cu o tradiție scumpă, pe tărâm sufletească s'a desfășurat cu toată mireasma și măreția unui trecut viu și sfânt. Nimic mai impunător, sguduitor de impresionant, decât marșul acela al miilor de elevi în viață prin fața Catedralei și a nemuritoarelor „Fântâni ale Darului“. Căci, aerian, cu cei de azi, în piața bicentenarului Blaj, s'au sculat din mormintele lor și au defilat deodată și toate Umbrele care au lucrat prin veacuri la zidul nemuririi acestui neam. În fața Blajului, a spiritului care stăpânește în

*) Un articol din lucrarea: *Tolba cu notițe*, despre care ascriem la alt loc al gazetei. (*N. R.*)

la vremelnicul centru al Bisericii unite din interese superioare, nu din interese meschine, sau de partid. A răspuns, așa cum a putut, autorul articolașului de mai sus. Dacă se mulțămia cu răspunsul, nu aș fi zis nimic, pentru că sunt adevăruri, cari și când sunt combătute, nu au nevoie de o nouă apărare. Și despre un astfel de adevăr am scris eu. Se pot aduce scuze, dar nu se poate distruge adevărul. Autorul articolașului însă nu se mulțamește să combată, mai bine, să aducă scuze, mă provoacă să răspund prin cuvântul: „S'aude?”

Da! am auzit și iată răspunsul, cât poate fi dat între aceste împrejurări:

Voiu începe cu primul și cu ultimul, dintre cei pomeniți de scriitorul amintitului articol. Să dăm drum liber fantaziei și să ne închipuim, care ar fi fost soarta Românilor și a Bisericii unite, dacă uriașul Inocențiu ar fi petrecut în țară cei 24 de ani petrecuți în exil! Dar exilul, ca orice exil, a fost forțat și astfel cei 24 de ani au fost pierduți fără vina celor de acasă. — Și acum ceva despre Cotruș. Voiu da un răspuns indirect. Marele mitropolit al Moldovei, care acuza Blajul de „oarecari fumuri“, nu s'a gândit la altă lege, când a cerut lumină dela Blaj!

A fost un timp, îndată după războiu, când trebuia organizat învățământul superior și secundar din Ardeal, când exodul dela Blaj, Brașov și Năsăud a fost explicabil și necesar. În privința aceasta suntem de acord.

Autorul amintit uită un adevăr fundamental: *Omul sfințește locul*. Ideile mari și geniale ies din capete mari și geniale. Pentru ce se întrec universitățile mari și vestite să cheme pe profesorii, cari se disting între alții, dela universitățile mai mici? Pentru ce sunt chemați profesorii mari să țină cel puțin 2-3 conferințe la alte universități?

Brazdele adânci în țelină, luminile puternice și drumurile durabile sunt scântei ale capetelor mari și geniale. Aurea

mediocritas duce la îndeplinire, execută, așa cum poate. Dar nici o „aurea mediocritas“ nu va putea da rezultate geniale, dacă nu vor fi înainte țîșnirile creierilor cu circumvoluțiuni mai adânci și mai fine.

Nu voiu încheia cu întrebări, ci voiu repeta probabil: *Omul sfințește locul*. Săpientii sat!*)

Octavian Popa

Acțiune cultural-națională. La dorința d. Mareșal Ion Antonescu, în toate capitalele de județ s'au ținut, Duminecă 2 Mai, întruniri ale fruntașilor județeni, în vederea organizării unei acțiuni cultural-naționale permanente pentru îndrumarea spirituală și lămurirea cetățenească a poporului. — Ca în multe alte centre, consfătuirea s'a transformat și la Blaj într-o adevărată manifestație patriotică, străbătută de fiorii durerilor și speranțelor românești care, deși nespuse în în vorbe, au fost simțite și împărtășite cu aceeași tărie de toți participanții.

Și au fost mulți acești participanți. Sala mare a Palatului Cultural abia i-a putut cuprinde. Chemați de către d. Prefect al județului, care a tălmăcit rostul întrunirii, au fost prezidați de însuși I. P. S. Sa Valeriu Traian, administratorul apostolic al Mitropoliei care, binecuvântând țelurile frumoase ale acțiunii plănuită, a afirmat credința noastră nesdruncată în biruință, cauza românească fiind dreaptă și, în consecință, având pentru ea pe Dumnezeu. „Astra“ — în cadrele căreia se va desfășura pe teren întreaga acțiune de înălțare și solidarizare sufletească a mulțimilor — a avut ca reprezentant al Centrului pe II. Sa Dr. Victor Macaveiu, care a subliniat în deosebi marele pericol al bolșevismului. O serie întreagă de oratori distinși (Protop. Opreanu din Târnăveni, Protop. Simu din Dumbrăveni, Prof. Gr. Pădureanu, adv. I. Nestor, insp. Pavel Turcan, Primar Emil Negruțiu, primpretor Gherman, dir. Camerii Agr. Rusu, Iuoraș directorul Tipografiei Sem.) au tălmăcit pe rând, în cuvinte avântate, voința comună de a cimentă toate energiile neamului în vederea scopului suprem: biruința dreptății românești. — Bucurându-se de această generală înșiruire a tuturor fruntașilor la munca desfășurată și în trecut de „Astra“, d. Dr. Coriolan Suciu, vpreș. desp. Blaj al „Astrei“, schițează programul acțiunii ce va trebui desăvârșită,

*) Autorul articolului „Dar din dar“ nu are nimic de adăugat la aceste observațiuni ale Păr. O. P. și lasă cititorilor să-și facă singuri judecata. Concluzia Redacției este aceasta: sunt procese firești cărora nu li-se pot opune nici dorințe pli nici articole de ziar; apoi: a dărui și a se dărui neamului românesc a constituit totdeauna una din marile vrednici ale Blajului. Și așa va trebui să fie și în viitor! — N. R.

cuprinzând toate comunele județului și toate problemele cultural-naționale la ordinea zilei.

Un înalt suflu de naționalism a stăpânit dela început până la sfârșit adunarea, fiind cel mai bun augur pentru isbânda acțiunii întreprinse.

Colțul AGRU-lui

Dela Astru—București. Ședința XII: A conferențiat d. Dr. Augustin Popa, directorul „Unirii“ despre: Organizarea creștină a societății. Ședința XIII: A vorbit Păr. Arhim. Teodosie Bonteanu—Obreja despre: Ce trebuie să creadă tineretul universitar despre problema unirii celor două biserici românești. A fost de față un numeros public bucureștean, de ambele confesiuni, P. B. cunoscut de mai înainte ca sprijinitor declarat a împăcării celor două biserici românești. Conferința Păr. Arhimandrit Bonteanu va fi publicată în broșură și răspândită în cercurile studențești.

Cricău: Din inițiativa Reuniunii Mariene de femei, foarte râvnitoare pentru pozoaba casei Domnului, s-a cumpărat pentru biserică un covor lung de 12 metri, precum și registre necesare Reuniunii. Bani s'au adunat din contribuțiile fiilor comunei cari implinesc astăzi diferite funcțiuni în orașele țării: Ing. Ioan Todericiu 3000 lei, adv. Ioan Todericiu 500 l., Protop. Mircea Todericiu 500 lei, Preot Ioan Coman 200 l., Iuliu Mitrofan 500 l., Dr. Lucian Barbu 400 l., Timișan Elena 290 l., Nicolae Todericiu preș. Agrului local 200 l., Aurelia Todericiu 200 l., Ioan Nemeș 200 l., Ioan Todericiu 100 l., iar restul dela alți credincioși ai parohiei cari au dat cu toții cu dragă inimă câte 100—150 lei; apoi dela d. Cetacli Nicolae 1500, Păr. I. Cioara preotul local 500 l. iar din cassa Reuniunii 2000 l. — în total 12.300 lei.

Parohia mulțumește tuturor donatorilor; în deosebi dnei Cristina Almășan n. Barbu din Cricău, dom. în Aiud, care a dărui bisericii trei perdele de mătase la ușile iconostasului (10.000 lei), precum și două dantele frumoase la tetrapod (2000 lei). Dna Lucreția Mitrofan a dărui lumini în valoare de 2000 lei, iar Ioan Nemeș de 4000 l. —

fiecare colț de acolo, radiind necurmat spre toate direcțiile românismului, nu poți, nu se cuvine, decât să te pleci cu profundă smerenie. Și azi, într'o neadormită continuare a aceluiași foc sacru. Această impresie puternică ne-o lasă și cele două cărți, foarte frumoase și foarte îngrijite, apărute cu ocazia strălucitului jubileu. În „Evocări“, scriitorul Alexandru Lupeanu-Melin, cu un desăvârșit și neîntrecut dar al povestirii, într'o specifică formă memorialistică, reînvie locuri, întâmplări și figuri de odinioară, eternizând atâtea legende care circulă de mult, în comoara de frumuseți legate de trecutul Blajului. În cea de-a doua, „Blajul Bicentinar“ omagiu publicat de către excelenta revistă „Cultura Creștină“, sunt întrunite cu competență, fapte și lucruri istorice inedite, în mare parte, referitoare la istoria de sbucium și frământare a acestui orașel... Românii nu vor avea niciodată atâtea flori din câte ar trebui să împletească cununii pioase pe fruntea nemuritoare a Blajului...

***

Un sentiment de pură evlavie ne încearcă în fața numărului jubilar al ziarului „Unirea“ dela Blaj, care a implinit 50 de ani în apariție. Munca depusă de cărturarii vrednici ai Blajului este evocată admirabil în acest număr comemorativ. Toți arhieriei, canonicii, profesorii și preoții uniți, dela Bunea și până la Alexandru Nicolescu, austerul Mitropolit,

mari și neînfricați luptători pentru Neam și Biserică, și au dat contribuția lor în acest organ, în cea jumătate de secol peste care reprivește acum. Blajul a fost și rămâne bastionul cel mai de seamă al adevăratei noastre culturi naționale. Unul dintre organele de răspândire în românism a acestui spirit pururi viu a fost și săptămânalul „Unirea“.

***

Enciclica Papei Pius XII „*Summi Pontificatus*“ e o sguuitoare misivă adresată omenirii civilizate de azi. Prin suflul de mare autoritate morală, și prin conținutul eternelor adevăruri reamintite, ca o muștrare, mesajul acesta spiritual nu poate fi asemănat cu nimic din ce s'a conceput și s'a rostit în vremurile noastre în favorul bieteii umanității. În rândurile scrisorii papale tremură durerea lumii. Ea este țipătul vieții care nu vrea să se stingă, ultimul apel sguuitoare la conștiința popoarelor care desleagă războiul. Copleșit și cutremurat de grozăvia momentului fatal, Pius XII nu-și uită, totuși, misiunea de Vicar al lui Hristos. Ca și învățătorul, el este în lume ca să dea mărturie adevărului. Să expună în fața puternicilor acestei lumi, făuritorilor dezastrului, marile lor rătăcirii, și neiertatele greșeli care au împins în prăpastie. O mare carte a muștrării acestei lumi, o necruțătoare arătare a păcatelor ei, pe care acum începe a le ispăși. Cuvintele Papii scrutează inima și rărunchii orgolioasei străluciri a civilizației

de azi, întoarsă cu fața dela Soarele dreptății spre a se cufunda în noroiul pământului și al plăcerilor. „Începutul relelor — așa spune enciclica — peste ale căror povârnișuri și prăpăstii drumul duce la mizeria spirituală și morală a vremii noastre, — îl formează criminalele forțări ale multora, de a detroniza pe Hristos, de-a-L alunga din propria Lui împărăție; refuzul lor de a accepta legea adevărului dată de El; respingerea poruncilor acelei iubiri care este însăși suflarea de viață a împărăției Lui“. Cu mână neșovăitoare, marele chirurg al societății noastre bolnave taie în adâncul rănilor și spiritul lui pătrunzător pune diagnosticul inapelabil al haosului în care orbescăm. Enciclica pune în față realitatea brută, luminată de principiile evangheliei, pentru că lumea să vadă și să se înspăimânte. Lepădarea de Hristos, marea apostazie oficială a Europei, este începutul și rădăcina răului care ne doboară. În continuare se explică din ncu poruncile eterne date de Celce a venit în lume pentru că viața să avem și mai multă să avem. După ce a arătat uriciunea rătăcirilor care înăbușe omenirea cu aparența ei cultură și civilizație, scrisoarea papală arată căile slăbozirii din labirintul pierzării: „Cinstirea lui Hristos pe tronul său împărătesc, recunoașterea drepturilor Lui regale, întoarcerea singuraticilor și a întregii societăți la legea adevărului și iubirii creștine“.

Pr. Adrian Todericiu, preot în Pogăcnaua a dăruit un Octoih.

Un mic *cor mixt* a luat ființă în parohie, din inițiativa preotului și în colabere cu d. *Jacob Domșa*. Corul înalță sufletele la sfintele slujbe și, în frunte cu preș. Agrului, va face un mic turneu și în parohiile vecine. — Tot în cadrele Agrului, *Victor Gruța*, stud. în medicină, a ținut a doua zi de Paști o caldă și convingătoare conferință despre: ce cred oamenii de știință despre existența lui Dumnezeu.

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Lugojului a numit pe nouhirotoniții: *Iosif Baciu* la Meria, *Ioan Berlo* la Lunca Cernii de jos și *Gheorghe Dulău* la Negoiu.

Vizitații canonice. Preasf. *Ioan* al Lugojului va vizita, în zilele de 22-27 Maiu c., parohiile: Zorlențul Mare, Fărlug, *Bocșamontană* (aici e sediul protopopesc), Ocna de Fer, Reșița, Târnova, Ramna, Vermeș, Isgariu, Sângeorge și Gătaia. În acest răstimp va sluji în șase parohii șase s. liturghii arhieresti.

Misiuni populare. Reuniunea de misiuni populare din eparhia Lugojului a aranjat, pe zilele de 24-28 Martie c., sfinte misiuni populare în parohiile: 1. *Baiadecriș*, unde păstorește p. V. Ungureanu. Preot misionar a fost p. Dr. *Petru Suciu*, protopopul Lugojului; 2. *Brad*. Preot misionar: P. *Ioan Mateiu*, prof. la Beiuș, Preot local: p. Gavril Pop; 3. *Livadia de Câmp*. Preot misionar: p. I. *Ploscaru*, canonic. Preot local: p. Emil Vladislav-senior; 4. *Subcetate*. Preot misionar: p. Ioniță Pop, protopop în Lupeni. Preot local: p. Emil Vladislav-iunior; 5. *Spini*. Preot misionar: p. *Iosif Vezoc* din Lugoj. Preot local: p. Ioan Sodor. Pretutindena s'au înregistrat bogate roade spirituale, vădite în numeroasele apropieri de SS. Taine. — Lăudat fie Domnul pentru toate!

Achiziție valoroasă. Numărul din urmă al *Sionului Românesc* din Lugoj anunță că are, la Paris, om încredințat să cumpere *Patrologia Greacă și Latină* (Migne) pe seama Bibliotecii Eparhiale. Ne bucurăm de această știre și dorim ca noua comoră de care va avea parte eparhia noastră bănațeană să și fie exploatată cât mai îmbelșugat.

Locale. Dumineca viitoare, a Paralicului, va predica în catedrală p. Dr. *Ioan Cristea*, dir. Cancelariei Mitropolitane, despre preoție și despre preot și rolul lui în administrarea SS. Taine.

— De 1 Maiu a avut loc în Palatul Cultural o drăguță serbare a tinerilor premilitari din subcentrul P. P. Blaj-rural, cu un program variat și bine executat.

Reculegeri sufletești. În zilele de 16-18 Aprilie c., credincioșii noștri din Șaroș au avut parte de reculegeri sufletești ținute de P. Dr. *Simion I. Crișanu*, prof. Blaj. La ascultarea numeroaselor spovedanii a ajutat P. Dr. Emil Bordeanu, preotul local și P. Dr. Ioan Arva, refugiat. — Lăudat să fie Domnul!

O interesantă serbare la Galați. Duminecă înainte de Paști a avut loc la parohia unită din Galați o reușită serbare, organizată de p. *Vasile Cristea*, cu concursul elevilor rom. uniți aflători pentru stagiul în Școala Militară Nr. 5 Infanterie din localitate. Programul a fost compus din două disertații, coruri și cântece. A participat lume multă, enoriașii P. Cristea fiind aproape toți ardeleni aflători pe acele meleaguri datorită ocupațiilor lor manuale, industriale ori funcționărești. La urmă P. Vasile Cristea a mulțumit celor 40 de studenți — elevi ai Școlii Militare — cari au prilejuit un înălțător moment de trăire și regăsire sufletească unitară parohienilor D-Sale. S'a proiectat organizarea cel puțin lunară a unor astfel de serbări. Din partea elevilor a fost relevat spiritul de largă ospitalitate și desăvârșită prietenie pe care p. Cristea le-a avut față de studenții uniți, din primul moment al sosirii lor în Galați.

Mușumită. Biserica noastră din *Halmagiu* a primit de Sf. Paști daruri deosebit de frumoase: două fețe de altar dintre care una de mătăsuță, valorând împreună cel puțin 20.000 lei; două sfeșnice din argint

de China și un tablou frumos, în olei, al Mântuitorului. Toate acestea laudă pietatea și dărnicia dnei *Octavia Borlan* din Beiuș, căreia în numele curatoratului îi exprimă sincere mulțumiri: Augustin Caba protopop și Iosif Ilieș primcurator.

† **Emanoil Oros**, paroh în Sănmiclăuș (Arhid), a trecut la cele veșnice Duminecă 1 Mai 1943, în an. 65 al vieții și 41 al preoției sale cinșite. — Fie-i parte cu dreptii!

† **Alexandru Coșiocaru**, inginer, fost cleric al eparhiei Lugojului, fiu al p. Coșiocaru din Corbu, osândit de Unguri, și ginere al p. prepozit lugojan Nic. Brânzeu — căroră și pe această cale le transmitem sincerele noastre condoleanțe — s'a stins din viață la clinica *Sylvana* din Elveția. — Facă-i Domnul parte cu cei aleși.

† **Văd. Terezia Șuta**, născ. Fabian, fostă soție a r. arhidiacon Gh. Șuta din Borlești (județul Satu mare) a trecut la cele veșnice, în Denta (jud. Timiș-Torontál), la patriarhala vârstă de 95 de ani, fiind refugiată la strănepoată-sa, Dna Elena Dr. Stanca. — Odihnească în pace!

CARTI & REVISTE

NIC. COMȘA: Episcopul Ion Inochentie MICU. Blaj. 1943. Pagini: 64. Prețul: 45 Lei.

Broșura aceasta binevenită face parte din seria *Oamenii Blajului*, și cea dintâiu din serie. Bun și vrednic de toată cinștea acest gând, pentru că oamenii Blajului sunt dintre cei pe cari puțină lume îi cunoaște pe cum se cuvine și după cum îi îndreptățesc vrednicile lor. Inceputul se face cu întemeietorul Blajului, care este totodată și cel mai tipic și mai strălucit reprezentant al spiritului, pe cât de dărz și neînduplecat în fața răului, pe atât de gata spre supreme jertfe pentru biruința cauzelor drepte și sfinte ale Bisericii lui Hristos și ale Neamului românesc. Pe temeiul de izvoare serioase, p. N. Comșa a izbutit să prezinte marelui public nespecialist în materie de istorie bisericască și națională, pe marele Inochentie Micu într-o lumină obiectivă, demnă, deplin meritată și atrăgătoare.

T. MURĂȘANU: Tolba cu notițe. Turda, 1942. Pagini: 207. Prețul?

Autorul gingașelor poeme *Lilioară* și a altor volume de versuri ce fac cinște scrisului românesc într'adevăr încântător și înălțător, dăruiește acum lumii cetitoare o lucrare în proză. Sunt articole și încreștări ce au văzut lumina tiparului în *Pagini Literare*, simpatica revistă scoasă de d. Mureșanu la Turda. Cetitorii noștri își pot da seama de seninătatea, temeinicia, seriozitatea și arta scriitoricească a autorului, parcurgând pe îndelete și cu luare aminte rândurile reproduse în „foița” numărului de față al „Unirii”, la care dsa lucrase, de altfel, încă dintru începuturile chemării sale literare.

AL. LASCAROV-MOLDOVANU: Apa cea vie. București. (Casa Școalelor). 1943. Pagini: 234. Prețul: 80 Lei.

Frumos și domol, într'un graiu neaș românesc, autorul brodează gânduri înălțătoare pe margine de evanghelii de-ale Duminecilor și sărbătorilor de peste an. Se cetesc ușor, cu luarea aminte pe care o dă povestirea aleasă, cu grijă ticluită.

NICOLAE LUPU: Vlădica Inochentie. Blaj. 1943. Pagini: 123. Prețul: 40 Lei.

Mucenicul ideii naționale române nu-i încă destul de cunoscut nici de lumea intelectuală a noastră. Cu atât mai puțin de păturile largi ale poporului. De aceea nu poate fi lăudat îndeajuns gândul p. Nicolae Lupu de a populariza viața acestui ierarh român unit, erou între eroi. Poporul ceteste cu drag ceea ce se spune în versuri frumoase despre personalitățile alese și aproape de sufletul și pătimirile lui. Iar Inochentie Micu a fost cel mai mare dintre aceștia. Icoana ce îi zugrăvește p. Lupu e captivantă și merită să fie cât mai răspândită.

GIUSEPPE FRASSINETTI: Tinere adu-ți aminte, trad. de Dr. Sept. Todoranu (Tip. Seminarului, pg. 40, Lei 30).

Tineretul nostru nu prea are la îndemână cărți din care să-și poată forma o normă de viață cu ade-vărat creștină. Traducerea P. Dr. Sept. Todoranu din G. Frassinetti acest scop îl urmărește: Să fie un Vademecum pentru tineretul nostru, un îndreptar de viață creștinească, ce n'ar trebui să lipsească din mână niciunui dintre tinerii noștri. De altfel prima ediție s'a epuizat în câteva zile, și sperăm că se va edita din nou. De aceea o recomandăm cu toată căldura nu numai profesorilor de religie, dar tuturor fraților preoți, cari s'o treacă în mâinile tineretului. (IVO).

Tipografia Seminarului Blaj

Telefonul „Unirii”

Dna L. Dr. Rațiu. Am primit 500 Lei, în contul abonamentului pe 1943. Vă mulțumim pentru praslolvire.

Am primit abonamentul pe 1942 și 1943. Mosora, Sighișoara; Leontina Moariu, Șeulia; Man, Cugir; Oficiul parohial, Valea Lupului, Dr. Munteanu, Sibiu.

Dr. I. Pop, Holod. Confirmăm primirea abonamentului pe 1/2 an 1941 și pe 1942.

V. Șimon, Târnăveni. Chităm primirea abonamentului pe 1/2 an 1941 și pe 1942.

T. Izsaki, Făgăraș. Am primit 250 Lei în contul abonamentului pe 1943.

Parohia, Arad-Șega. Am primit 1500 Lei în contul abonamentului pe 1936—1942.

E. Deac, Răsboeni. Chităm primirea abonamentului pe 1941 și 1942.

Gh. Mărginean, Cugir. Am primit abonamentul pe 1943.

Sosirea și plecarea trenurilor din gara Blaj, începând cu 2 Martie 1943

Spre Teiuș

Felul și Nr. trenului	So-sește	O-prește	Pleacă	Direcția
Accelerat 201	0 34	2	0 36	Buc.-Curtici
Personal 2003	19 45	4	19 49	Buc.-Arad
*Personal 2005	5 14	4	5 18	
Motor 3017	—	—	7 51	Blaj-Turda
Personal 2001	13 29	5	13 34	Buc.-Arad
Motor 3019	—	—	18 25	Turda-Blaj-Turda

Spre București

Felul și Nr. trenului	So-sește	O-prește	Pleacă	Direcția
*Personal 2006	1 30	3	1 33	Curtici Blaj
Accelerat 202	4 17	2	4 19	Teiuș-Blaj
Motor 3018	7 46	—	—	Turda-Blaj
Motor 3020	15 00	—	—	Arad-Turda
Personal 2004	17 03	5	17 08	și Buc.-Arad-Buc.
Pers. 2002	9 12	3	9 15	

Blaj-Coroiu

Coroiu-Blaj

Felul și Nr. trenului	Pleacă	Felul și Nr. trenului	So-sește
Motor 3121	5 40	Personal 3128	7 11
Personal 3125	13 47	Motor 3122	12 21
Personal 3127	17 38	Personal 3126	19 01

Legături de tren cu Sibiu

Blaj p'ecă	1 33	4 19	9 12	17 01
Copșa-Mică sos.	2 23	5 01	10 06	17 11
pl.	5 35	5 35	13 10	19 01
Sibiu sos.	7 06	7 06	14 41	20 01

Sibiu pl.	2 22	10 24	16 16	22 01
Copșa-Mică sos.	3 53	12 00	17 37	23 01
pl.	4 28	12 42	18 57	23 51
Blaj sos.	5 14	13 29	19 45	24 01

* tren german cu 3 vagoane românești.

Primăria comunei Zagăr

Nr. 658—1943.

Publicațiune

Publicăm concurs pentru complectarea postului de secretar comunal din Zagăr.

Candidații își vor înainta cererile însoțite de actele prevăzute de art. 3 și 57 C. F. în termen de 15 zile dela apariția acestei publicațiuni în Buletinul județului.

Salariul este cel prevăzut în bugetul comunal.

Zagăr, la 22 Aprilie 1943.

Primar: **Seiwerth Martin**

Notar: **Ernest Heide**